

Volgens advocaat-generaal Wahl slaagt de hogere voorziening van Intel tegen de opgelegde geldboete van 1,06 miljard EUR wegens misbruik van machtspositie

De zaak moet worden terugverwezen naar het Gerecht voor hernieuwde beoordeling

Bij beschikking van 13 mei 2009¹ heeft de Commissie de Amerikaanse fabrikant van microprocessors Intel een geldboete van 1,06 miljard EUR opgelegd omdat deze in strijd met de mededingingsregels van de Europese Unie en van de Europese Economische Ruimte (EER) misbruik heeft gemaakt van haar machtspositie op de markt van de processoren² x86³. Bovendien heeft de Commissie Intel gelast om de inbreuk onmiddellijk te beëindigen voor zover dat nog niet zou zijn gebeurd.

Volgens de Commissie heeft Intel van oktober 2002 tot december 2007 misbruik gemaakt van haar machtspositie op de wereldmarkt van x86-processoren, door een strategie toe te passen die erop was gericht een concurrent, Advanced Micro Devices, Inc. (AMD)⁴, van de markt uit te sluiten.

De Commissie was van mening dat Intel een machtspositie had, aangezien ze een marktaandeel van ongeveer 70 % had en het voor haar concurrenten bijzonder moeilijk was om een plaats op de markt te veroveren en daarna ook te groeien, doordat de investeringen in onderzoek en ontwikkeling, intellectuele eigendom en productie-infrastructuur onmogelijk konden worden terugverdiend.

Volgens de Commissie bestond het misbruik⁵ uit verschillende maatregelen die Intel had vastgesteld ten aanzien van haar eigen afnemers (computerfabrikanten) en van de Europese distributeur van micro-elektronicatoestellen Media-Saturn-Holding.

Zo kende Intel kortingen toe aan de vier voornaamste computerfabrikanten (Dell, Lenovo, HP en NEC), op voorwaarde dat zij al hun – of bijna al hun – x86-processoren bij haar kochten. Ook deed Intel betalingen aan Media-Saturn, als deze uitsluitend met x86-processoren van Intel uitgeruste computers verkocht. Volgens de Commissie verzekerden deze kortingen en betalingen de klantgetrouwheid van de vier genoemde fabrikanten en van Media-Saturn en verminderden zij aldus aanzienlijk de mogelijkheid voor de concurrenten van Intel om te concurreren op basis van de prestaties van hun eigen x86-processoren. Het mededingingsversturende gedrag van Intel had bijgevolg een negatieve weerslag op de keuze van de consument en ondermijnde elke innovatieprikkel.

¹ Een samenvatting van de beschikking is gepubliceerd in Publicatieblad C 227 van 22 september 2009, blz. 13. Zie eveneens de persmededeling van de Commissie [IP/09/745](#) van 13 mei 2009 en [MEMO/09/400](#) van 21 september 2009.

² De processor is een essentieel onderdeel van elke computer, zowel voor de algemene prestaties van het systeem als wat de totale kosten van het apparaat betreft. Hij wordt vaak als het „brein” van de computer beschouwd. Voor de productie van processoren zijn dure hoogtechnologische installaties vereist.

³ De microprocessors die in computers worden gebruikt, kunnen in twee groepen worden ingedeeld, namelijk x86-processoren en processoren die op een andere architectuur zijn gebaseerd. De x86-architectuur is een door Intel voor haar microprocessors ontworpen norm waarmee de exploitatiesystemen Windows en Linux worden bestuurd. Windows is grotendeels verbonden met het samenstel van x86-instructies.

⁴ Vóór 2000 waren er verschillende fabrikanten van x86-processoren. De meeste daarvan zijn echter van de markt verdwenen.

⁵ Volgens de Commissie gaat het om één enkele, voortdurende inbreuk.

Op basis van de richtsnoeren van 2006 heeft de Commissie Intel een geldboete opgelegd van 1,06 miljard EUR. Intel heeft tegen de beschikking van de Commissie beroep ingesteld bij het Gerecht en nietigverklaring van deze beschikking gevorderd, of althans een aanzienlijke verlaging van de geldboete.⁶

Op 12 juni 2014⁷ heeft het Gerecht het beroep van Intel in zijn geheel verworpen.

Intel heeft hogere voorziening ingesteld tegen de uitspraak van het Gerecht. Zij klaagt over onjuiste rechtsopvattingen bij (i) de juridische kwalificatie van kortingen als „exclusiviteitskortingen”, (ii) de vaststelling van een inbreuk in 2006 en 2007 en bij de beoordeling van de relevantie van het beïnvloede deel van de markt, (iii) de kwalificatie als „exclusiviteitskortingen” van bepaalde kortingsregelingen die slechts betrekking hadden op minder dan de helft van de aankopen van een afnemer, (iv) de uitlegging van bepalingen van Unierecht, die geen verplichting zouden inhouden om een onderhoud te registreren dat de Commissie had gevoerd met een vertegenwoordiger van Dell, (v) de beoordeling van de bevoegdheid van de Commissie met betrekking tot de door Intel in 2006 en 2007 in China met Lenovo gesloten overeenkomsten, en (vi) het bedrag van de geldboete en de toepassing met terugwerkende kracht van de richtsnoeren van 2006.

Met betrekking tot het eerste middel merkt advocaat-generaal Nils Wahl in zijn conclusie van vandaag op dat het Gerecht de aan Dell, HP, NEC en Lenovo verleende kortingen als „exclusiviteitskortingen” heeft gekwalificeerd en daarom een analyse van de mogelijkheid van een mededingingsbeperking door de kortingen overbodig achtte.

De advocaat-generaal herinnert aan het uitgangspunt in de rechtspraak van het Hof, dat op getrouwheidskortingen een vermoeden van onrechtmatigheid rust, waarbij hij echter aantekent dat het Hof in de praktijk steevast „alle omstandigheden” in aanmerking heeft genomen om te bepalen of de gelaakte gedragingen misbruik van machtspositie opleverden. Een analyse van de context van het betrokken gedrag is bedoeld om na te gaan of rechtens genoegzaam is aangetoond dat een onderneming haar machtspositie heeft misbruikt. Anders zou namelijk gedrag dat in sommige gevallen eenvoudigweg niet tot een beperking van de mededinging kán leiden, algemeen zijn verboden. Een dergelijk algemeen verbod zou ook het gevaar inhouden dat gedrag wordt aangepakt en bestraft dat de mededinging juist bevordert.

De advocaat-generaal is daarom van mening dat **het Gerecht blijkt heeft gegeven van een onjuiste rechtsopvatting door te oordelen dat „exclusiviteitskortingen” een aparte en unieke categorie kortingen zijn waarvoor niet alle omstandigheden in aanmerking hoeven te worden genomen om misbruik van machtspositie vast te stellen.**

Daarnaast is de advocaat-generaal van mening dat **het Gerecht fouten heeft gemaakt bij zijn subsidiaire beoordeling van de mogelijkheid van mededingingsbeperking, in zoverre het niet op basis van een onderzoek van alle omstandigheden heeft aangetoond dat de door rekwirante verleende kortingen en verrichte betalingen naar alle waarschijnlijkheid mededingingsversturende uitsluitingseffecten hadden.**

Wat het tweede middel betreft, geeft de advocaat-generaal aan dat het Gerecht heeft gemeend te kunnen volstaan met een globale beoordeling van het deel van de markt dat in de periode van 2002 tot 2007 gemiddeld genomen was afgeschermd. Het heeft het daarom irrelevant geacht dat in 2006 en 2007 het beïnvloede deel van de markt aanzienlijk kleiner was.

Volgens de advocaat-generaal heeft het **Gerecht** door deze benadering het criterium van „voldoende marktdekking” laten varen en daarmee **verzuimd na te gaan of de betrokken gedragingen de mededinging in 2006 en 2007 konden beperken. Als het dat wel had**

⁶ Dit bedrag is bepaald op basis van de waarde van de verkoop van processoren die Intel in het laatste jaar van de inbreuk aan op de EER-markt gevestigde ondernemingen had gefactureerd (3 876 827 021 EUR in 2007). De Commissie heeft vervolgens een deel van deze waarde op basis van de zwaarte van de inbreuk berekend (5 % van een toegestaan maximum van 30 %), alvorens dit bedrag te vermenigvuldigen met het aantal jaren van de inbreuk (vijf jaar en drie maanden, wat leidt tot de factor 5,5).

⁷ Zaak [T-286/09](#), zie ook persbericht nr. [82/14](#).

nagegaan, had het tot de slotsom moeten komen dat op basis van een zo klein gebonden marktpercentage niet kon worden vastgesteld dat de gelaakte gedragingen de mededinging konden beperken; toepassing van het criterium van één enkele voortgezette inbreuk kan dit niet verhelpen. De advocaat-generaal meent dat elk van die gedragingen ook afzonderlijk een inbreuk moet vormen. Zijns inziens moet daarom het tweede middel worden aanvaard.

Ten aanzien van het derde middel herhaalt de advocaat-generaal dat er zijns inziens geen afzonderlijke categorie „exclusiviteitskortingen” bestaat. Voor het geval dat het Hof deze uitlegging zou afwijzen, is de advocaat-generaal van mening dat dit middel zou moeten slagen omdat **aan „exclusiviteitskortingen” de voorwaarde is verbonden dat de afnemer zich voor zijn behoeften „goeddeels of uitsluitend” bevoorraadt bij de onderneming die een machtspositie inneemt, wat hier niet het geval zou zijn.** HP en Lenovo konden nog steeds grote hoeveelheden 86 CPU's kopen bij AMD.

Met betrekking tot het vierde middel herinnert de advocaat-generaal eraan dat de Unieregelgeving de Commissie verplicht om een verhoor te registreren, dit om te verzekeren dat de van een inbreuk op de mededingingsregels van de Unie verdachte ondernemingen hun verdediging kunnen organiseren en dat de rechters van de Unie kunnen toetsen of de Commissie bij de uitoefening van haar onderzoeksbevoegdheden binnen de grenzen van de wet is gebleven. **Het Gerecht heeft volgens de advocaat-generaal dan ook ten onrechte geoordeeld dat de Commissie het Unierecht niet had geschonden door niet een bijeenkomst in de zin van de toepasselijke bepalingen te organiseren en deze dienovereenkomstig vast te leggen. De advocaat-generaal is het niet ermee eens dat deze procedurele onregelmatigheid kon worden hersteld door de notitie die de Commissie later aan het dossier had toegevoegd,** aangezien die notitie niet de inhoud vermeldde van hetgeen de Commissie met Dell had besproken. De advocaat-generaal is daarom van mening dat ook het vierde middel slaagt.

Met betrekking tot het vijfde middel en de vraag of de Commissie volkenrechtelijk bevoegd was tegen Intel op te treden wegens mededingingsverstoring, is de advocaat-generaal er niet van overtuigd dat het gestelde misbruik van Intel kan worden beschouwd als ten uitvoer te zijn gelegd in de EER. Zijns inziens **heeft het Gerecht niet geanalyseerd of de mededingingsverstoringe gevolgen van bepaalde overeenkomsten tussen Intel en Lenovo onmiddellijke, wezenlijke en voorzienbare gevolgen in de EER konden hebben,** en heeft het derhalve de argumenten waarmee Intel de bevoegdheid van de Commissie bestreed ten onrechte verworpen met toepassing van het uitvoeringscriterium en het criterium van de „gekwalficeerde” gevolgen.

Wat ten slotte de opgelegde boete betreft, is de advocaat-generaal van mening dat **het feit dat deze destijds een recordboete was, die boete op zichzelf niet onevenredig maakt en dat Intel geen onjuiste rechtsopvatting van het Gerecht heeft aangetoond op grond waarvan het Hof zou kunnen overgaan tot toetsing van de evenredigheid van de geldboete.**

Ten aanzien van de toepassing van de boeterichtsnoeren van de Commissie van 2006 met terugwerkende kracht op gedragingen die ten dele van oudere datum waren, is de advocaat-generaal van mening dat de wetgeving van de Unie de grenzen van de beoordelingsbevoegdheid van de Commissie bij de oplegging van een geldboete wegens schending van de mededingingsregels van de Unie bepaalt, en niet de boeterichtsnoeren. **Blijft de opgelegde geldboete binnen de grenzen van die wetgeving, kan Intel het beginsel van niet-terugwerkende kracht niet inroepen tegen de opgelegde geldboete.**

Aangezien het eerste tot en met het vijfde middel dienen te slagen, **concludeert de advocaat-generaal tot vernietiging van het arrest van het Gerecht.** Niettemin zou volgens de advocaat-generaal de zaak moeten worden terugverwezen naar het Gerecht voor onderzoek van alle omstandigheden van de zaak en, in voorkomend geval, van de daadwerkelijke of potentiële gevolgen van Intels gedragingen voor de mededinging op de interne markt. Dit impliceert een beoordeling van de feiten, waartoe het Gerecht beter in staat is.

NOTA BENE: De conclusie van de advocaat-generaal bindt het Hof van Justitie niet. De advocaten-generaal hebben tot taak, in volledige onafhankelijkheid het Hof een juridische oplossing te bieden voor het concrete geschil. De rechters van het Hof beginnen vandaag met de beraadslagingen over het arrest, dat op een latere datum zal worden gewezen.

NOTA BENE: De prejudiciële verwijzing biedt de rechterlijke instanties van de lidstaten de mogelijkheid, in het kader van een bij hen aanhangig geding aan het Hof vragen te stellen over de uitlegging van het recht van de Unie of over de geldigheid van een handeling van de Unie. Het Hof beslecht het nationale geding niet. De nationale rechterlijke instantie dient het geding af te doen overeenkomstig de beslissing van het Hof. Deze beslissing bindt op dezelfde wijze de andere nationale rechterlijke instanties die kennis dienen te nemen van een soortgelijk probleem.

Voor de media bestemd niet-officieel stuk, dat het Hof van Justitie niet bindt.

De [volledige tekst](#) wordt gepubliceerd op de website CURIA op de dag waarop de conclusie wordt genomen.

Contactpersoon voor de pers: Stefaan Van der Jeught ☎ (+352) 4303 2170

Beelden van de uitspraak van de conclusie zijn beschikbaar via "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106